

KOMPARATİSTİKSEL BİR YAKLAŞIMLA

B. Frischmuth'un *Dostun Alın Yazısı* Adlı Romanı İle F. Eder'in Film Uyarlaması

Funda KIZILER EMER
Sakarya Üniversitesi

İnci ARAS
Anadolu Üniversitesi

Fevzi Buğra CEYLAN
Sakarya Üniversitesi

© Copyright 2026

Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kâğıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolüyle satılmaktadır.

Bu çalışma, SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda gerçekleştirilen “Kültürler Ve Medyalararası İlişkiler Bağlamında “Dostun Alın Yazısı” Adlı Romanın (Barbara Frischmuth) Ve Filmin (Fabian Eder) Karşılaştırılması” adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

ISBN

978-625-362-073-8

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Kitap Adı

Komparatistiksel Bir Yaklaşımla
B. Frischmuth'un Dostun Alın Yazısı Adlı
Romanı İle F. Eder'in Film Uyarlaması

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Yazarlar

Funda KIZILER EMER
ORCID iD: 0000-0003-2204-3063
İnci ARAS
ORCID iD: 0000-0002-7237-3901
Fevzi Buğra CEYLAN
ORCID iD: 0009-0005-9504-0041

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

LIT018000

DOI

10.37609/akya.4270

Kütüphane Kimlik Kartı

Kıziler Emer, Funda ...[ve başkaları].

Komparatistiksel Bir Yaklaşımla B. Frischmuth'un Dostun Alın Yazısı Adlı
Romanı İle F. Eder'in Film Uyarlaması /Funda Kıziler Emer, İnci Aras,
Fevzi Buğra Ceylan.

Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2026.

153 s. : resim. ; 160x235 mm.

Kaynakça var.

ISBN 9786253620738

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Bu çalışma, komparatistiksel bir yaklaşımla Avusturyalı yazar Barbara Frischmuth'un (1941-2025) "Die Schrift des Freundes" adlı romanı ile Avusturyalı yönetmen Fabian Eder'in (1963-) aynı adlı film uyarlamasını incelemektedir.

Çalışma, edebiyat ile sinema alanlarına giren araştırma nesneleri arasındaki çokkatmanlı ilişkiler ağını, komparatistiğin (karşılaştırmalı edebiyat biliminin) araştırma alanlarından olan kültürlerarasılık ve medyalararasılık yaklaşımları ekseninde incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın odak noktasını, iki farklı sanat/medya düzlemindeki azınlık temsilleri, kültürel yabancılık, melezlik, devlet gözetimi, bürokratik tahakküm biçimleri ile farklı kültürel-dinsel kimlik ve aidiyetlerin doğurduğu kültürel çatışma alanları ve uzlaşma potansiyelleri gibi tematolojik unsurların aydınlatılması ve romanın sinematografik dile aktarımı sırasında anlatım, temsil ve kurgu biçimlerinin nasıl dönüştürüldüğünün ve/veya yeniden üretildiğinin sorgulanması oluşturmaktadır.

İnsanlığın içinde yaşadığı üçüncü milenyumda da dünyanın kültürler ve dinler arası çatışkılar yüzünden savaflara sahne olması, bizi bu çalışmayı yapmaya yönelten temel etkindir. Bu çalışma ile demokratik toplumlar açısından büyük bir önemi olan farklı kültürlerin, din ve mezheplerin öteki/leştirilmesine karşı farkındalık ve duyarlık yaratılması hedeflenmektedir. Çalışmanın amaç ve hedefleri, BM'nin 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nden din, mezhep, kültür, ırk, cinsiyet vb. konularda ayrımcılığın ortadan kaldırılması, toplumsal ve hukuksal eşitsizliklerin azaltılması hedeflerini içeren 10. maddesiyle; barış, adalet ve güçlü kurumların inşası ve amaçlar için ortaklıklara katkı sağlama potansiyelleri bakımından 16. ve 17. maddeleriyle örtüşmektedir.

Bu çalışmanın gerçekleştirilebilmesi için filme erişim imkânı sağlayan telif hakları sahibi yönetmen Fabian Eder'e ve Avusturya Radyo ve Televizyon Kurumu'nun (ORF) Arşiv bölümünden Ruth Stifter-Trummer'a teşekkür ederiz.

Funda Kızıler Emer & İnci Aras & Fevzi B. Ceylan

KISALTMALAR

Akt.	: Aktaran
Alm.	: Almanca
Bkz.	: Bakınız
E.g.	: Örneğin
Fr.	: Fransızca
Lat.	: Latince
İng.	: İngilizce
Örn.	: Örneğin
Tr.	: Türkçe
Vb.	: Ve benzeri
Vd.	: Ve diğerleri

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1

BÖLÜM 1

KOMPARATİSTİĞİN ARAŞTIRMA ALANLARI OLARAK KÜLTÜRLERARASILIK VE MEDYALARARASILIK	11
1.1. Komparatistik Kavramının Tanımı	11
1.2. Komparatistiğin Başlıca Ekolleri.....	15
1.3. Komparatistiğin Araştırma Alanları.....	19
1.3.1. Kültür ve Kültürlerarasılık	26
1.3.1.1. Kültürel Melezlik	31
1.3.2. Medya ve Medyalararasılık	34
1.3.2.1. Medya ve Edebiyat.....	43
1.3.2.2. Medya Değişimi ve Edebiyat Uyarlamaları	49

BÖLÜM 2

HER İKİ MEDYANIN ANALİZİ.....	59
2.1. İki Sanatçı: Yazar Barbara Frischmuth ve Yönetmen Fabian Eder.....	59
2.1.1. Biyografileri	60
2.1.2. Edebi/Sinematografik Üretimleri	62
2.2. Her İki Medyaya Genel Bakış.....	65
2.2.1. Roman.....	65
2.2.2. Film.....	67
2.3. Romanın Analizi	68
2.3.1. Karakter Analizi.....	79
2.3.1.1. Metindeki Tekil Karakterler	79
2.3.1.1.1. Anna Margotti	79
2.3.1.1.2. Hikmet Ayverdi	81
2.3.1.1.3. Max Haugsdorff	83
2.3.1.1.4. Yusuf	86
2.3.1.1.5. Abdal	88

2.3.1.1.6. Samiha Yılmaz.....	89
2.3.1.2. Metindeki Karakter Gruplamaları.....	93
2.3.1.2.1. Azınlık Temsilcileri.....	93
2.3.1.2.2. Devlet/Bakanlık Temsilcileri.....	96
2.4. “Die Schrift des Freundes” Romanının Film Uyarlamasının Analizi.....	99
2.4.1. Mekân ve Zaman Tasarımı.....	100
2.4.2. Karakter Tasarımı.....	117
2.4.3. Anlatıbilimsel Tasarım.....	122

BÖLÜM 3

HER İKİ MEDYANIN KARŞILAŞTIRILMASI/MEDYA DEĞİŞİMİ/ EDEBİYAT UYARLAMASI..... 125

3.1. Özgün Metne Bağlılık (Uyarlama mı, Aktarım mı?).....	125
3.2. Anlatıcı ve Kamera Perspektifi.....	127
3.3. Örtüşme Noktaları ile Farklılıkların Görünümüne Özet Bir Bakış.....	129

SONUÇ..... 135

KAYNAKÇA..... 139

KAYNAKÇA

- Agamben, G. (2013). *Kutsal İnsan. Egemen İktidar ve Çıplak Hayat* (Çev. İ. Türkmen). İstanbul: Ayrıntı.
- Arak, H. (2012). *Karşılaştırmalı Edebiyat Bilimi: Komparatistin El Kitabı*. Ankara: Hacettepe.
- Arak, H. (2013). Karşılaştırmalı Edebiyat ve Çokkültürlülük Düşüncesi: “Melting Pot” ve “Anadolu Mozaïği”. *IV. Uluslararası Karşılaştırmalı Edebiyat Bilimi Kongresi*: Kırıkkale Üniversitesi, s. 387-394.
- Aras, İ. (2020). Doris Bachmann-Medick (1998). Kultur Als Text. Die Anthropologische Wende in der Literaturwissenschaft. *International Journal of Language Academy*, 8(1), 445-458.
- Aras, İ. & Kıziler Emer, F. (2021). “Türkiye’de Germanistik Alanında Yürütülen Karşılaştırmalı Çalışmalar”. *KARE Uluslararası Karşılaştırmalı Edebiyat Dergisi*, 195-213. <https://doi.org/10.38060/kare.933681>
- Aras, İ., Kıziler Emer, F., & Özyılmaz, P. (2024). Postfeminist Perspektiften Barbara Frischmuth’un “Dein Schatten tanzt in der Küche” Eseri. *RumeliDE Dil Ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 40, 666-677, <https://doi.org/10.29000/rumelide.1475262>.
- Aras, İ. (2025). *Edebiyatta Femme Fatale İmgesi*. Eskişehir: Nisan.
- Arda, Z. C. (t.y.). Barbara Frischmuth’un Eserlerinde “Türk Ailesi” ve Son Romanı “Die Schrift des Freundes/Dostun Yazısında” Yerleşme Olgusu. *Gazi Üniversitesi Hacı Bektaş Veli Dergisi*, 8, 97-101.
- Asaad, H. (2017). Das Fremderleben in Barbara Frischmuths “Die Schrift des Freundes” (1998) und Hannah Dübgen’s “Über Land” (2016). *Germanistische Beiträge*. Band 41, 66-87.
- Ashcroft, B., Griffiths, G. & Tiffin, H. (2002). Rethinking the Post-Colonial. (Eds. B. Ashcroft, G. Griffiths & H. Tiffin). *The Empire Writes Back* (2nd. Edition). London & New York: Routledge.
- Augé, M. (2016). *Yok-yerler: Üstmodernliğin antropolojisine giriş*. (Çev. T. Ilgaz). İstanbul: Daimon Yayınları.
- Aytaç, G. (1999). *Genel Edebiyat Bilimi*. İstanbul: Papirüs.
- Aytaç, G. (2002). *Edebiyat ve Medya: Kitaptan Ekran Edebiyatı*. Ankara: T. C. Kültür Bakanlığı.
- Aytaç, G. (2005). *Çağdaş Alman Edebiyatı*. Ankara: Babil.
- Aytaç, G. (2016a). *Karşılaştırmalı Edebiyat Bilimi*. Ankara: Doğubatı.
- Aytaç, G. (2016b). *Edebiyat Üzerine*. Ankara: Hece
- Bakhtin, M. M. (1990). Epic and Novel: Toward a Methodology of the Novel. (Ed. M. Holquist; Trans. C. Emerson & M. Holquist). *The Dialogic Imagination: Four Essays*. Austin: University of Texas Press, 3-40.
- Bakhtin, M. M. (2001). *Karnavalın Roma: Edebiyat Teorisinden Dil Felsefesine Seçme Yazılar* (Çev. C. Soydemir). İstanbul: Ayrıntı.
- Bassnett, S. & Trivedi, H. (1999). Introduction of Colonies, Cannibals and Vernaculars. (Eds. S. Bassnett, S. & H. Trivedi). *Post-colonial Translation: Theory and Practice*. London: Routledge, 1-19.
- Baytekin, B. (2006). *Karşılaştırmalı ve Uygulamalı Edebiyatbilim*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Bazarkaya, O. K. (2023). *Edebiyat Kuramları: Hermenötikten İnsan-Hayvan Çalışmalarına*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Beller, M. (2013). Fremdbilder, Selbstbilder. (Eds. R. Zymner & A. Hölter). *Handbuch Komparatistik, Theorien, Arbeitsfelder, Wissenspraxis*. Weimar: J. B. Metzler.
- Bernheimer, C., Arac, J., Hirsch, M., Jones, A. R., Judy, R., Krupat, A., La Capra, D., Nichols, S. & May, S. S. (1993). *A Report to the ACLA: Comparative Literature at the Turn of the Century*. American Comparative Literature Association.
- Bhabha, H. K. (1994). *The Location of Culture*. London/New York: Routledge.

- Bolter, J. D. & Grusin, R. (1999). *Mediation and Remediation, Remediation: Understanding New Media*. MIT Press.
- Bosse, A. (2013). Orientalismus und Komparatistik. (Eds. R. Zymner & A. Hölter). *Handbuch Komparatistik, Theorien, Arbeitsfelder, Wissenspraxis*. Weimar: J. B. Metzler.
- Boyacı, İ. (2005). Literarische Fiktion und alltägliche Realität im Bereich der Interkulturalität anhand des Romans "Die Schrift des Freundes" von Barbara Frischmuth. *Akten des XI. Internationalen Germanistenkongresses (Band 6), Migrations-, Emigrations- und Remigrationskulturen – Multikulturalität in der zeitgenössischen deutschsprachigen Literatur*, Paris, 329-335.
- Bruhn, J. (2010). The Borders of Media Borders. (Ed. L. Elleström). *Media Borders, Multimodality and Intermediality*. London: Palgrave Macmillan.
- Burkert, U. (2022). Regisseur Fabian Eder über Erinnerungsarbeit: "Sprich mit mir" – Der Regisseur Fabian Eder über unterschiedliche Narrative zur Vergangenheitsbewältigung. *Orf.at*, <https://oe1.orf.at/programm/20220130/666566/Regisseur-Fabian-Eder-ueber-Erinnerungsarbeit>.
- Bülbül, M. (2021). "Yaşamın Kıyısında Kadının Kendini Varkılma Çabası" (Ed. F. Kızıler Emer & İ. Aras). *Edebiyat ve Öteki(lik)*. Eskişehir: Nisan, s. 168-186.
- Bülbül, M. (2022). Edebiyat Açısından Öteki'nin Yazı(n) Dünyası. (Ed. F. Kızıler Emer & İ. Aras). *Edebiyat ve Öteki(lik)*. Eskişehir: Nisan, s. 176-193.
- Cambridge Dictionary. (t.y.). <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/>.
- Clüver, C. (2006). Inter Textus / Inter Artes / Inter Media. *Intermedialidade. Aletria: Revista de Estudos de Literatura*, 14(2), 10-41.
- Corbinau-Hoffmann, A. (2000). *Einführung in die Komparatistik*. Berlin: Erich Schmidt.
- Culler, J. (1997). *Literary Theory: A Very Short Introduction*. New York: Oxford University Press.
- Cuma, A. (2018). Genel ve Karşılaştırmalı Edebiyat Bilimi'nin (Komparatistik) Ulusal ve Dünya Edebiyatları Ekseninde Kuramsal Açılımı. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 39, 1-26. <https://doi.org/10.21497/sefad.443172>.
- Çoraklı, Ş. (2019). *Araf'taki Edebiyat. Türk-Alman Edebiyatı*. İstanbul: Kriter Yay.
- Damrosch, D. (2003). *What is World Literature?* New Jersey: Princeton University Press.
- Dibold, J. (2022). Wehrt euch! Fabian Eder im Interview über die Arbeit der Anlaufstelle #we_do! und strukturellen Wandel. *ray Filmmagazin*, <https://ray-magazin.at/wehrt-euch/>
- Dominguez, C., Saussy, H. & Villanueva, D. (2015). *Introducing Comparative Literature: New Trends and Applications* (Eds. C. Dominguez, H. Saussy & D. Villanueva). London & New York: Routledge.
- Duden (2011). *Das Fremdwörterbuch*. 10. Auflage. Mannheim/Zürich: Dudenverlag.
- Dyserinck, H. (1966). Zum Problem der "images" und "mirages", <https://imagologica.eu/CMS/upload/dyser.pdf>
- Eagleton, T. (1996). *Literary Theory: An Introduction*. (2nd Ed.). Minnesota: University of Minnesota Press.
- Eagleton, T. (2000). *The Idea of Culture*. Blackwell Publishers.
- Eagleton, T. (2019). *Kültür* (Çev. B. Göçer). İstanbul: Can.
- Eckermann, J. P. (1885). *Gespräche mit Goethe in den letzten Jahren seines Lebens*. (6. Auflage, Erster Teil). Leipzig: Brockhaus.
- Eder, F. (2005). *Die Schrift des Freundes*, marco.orf.at.
- Eder, F. (2026). Lebenslauf, <https://fabianeder.com/home/vita>.
- Eichenbaum, B. (1969). Literatur und Film. (Ed. W. Krauss). *Grundprobleme der Literaturwissenschaft: Zur Interpretation literarischer Werke, Mit einem Textanhang*. München: Rowohlt.
- Elleström, L. (2010). *Media Borders, Multimodality and Intermediality*. London: Palgrave Macmillan.
- Étiemble, R. (1963). *Comparaison n'est pas Raison: La Crise de la Littérature Comparée, par Étiemble*. Editions Gallimard.

- Fichte, J. G. (2010). Deduzierter Plan einer zu Berlin zu errichtenden höhern Lehranstalt, die in gehöriger Verbindung mit einer Akademie der Wissenschaften stehe. (Hrsg. R. vom Bruch). *Gründungstexte Johann Gottlieb Fichte Friedrich Daniel Ernst Schleiermacher Wilhelm von Humboldt*. Berlin: Humboldt Universität, 9-122.
- Finger, A. (2013). Comparative Literature and Interart Studies. (Eds. S. T. Zepetnek & T. Mukherjee). *Companion to Comparative Literature, World Literatures, and Comparative Cultural Studies*. New Delhi: Foundation Books.
- Foucault, M. (1992). *Hapishanenin Doğuşu*. (Çev. M. A. Kılıçbay). Ankara: İmge.
- Foucault, M. (2012). *İktidarın Gözü*. (Çev. I. Ergüden). İstanbul: Ayrıntı.
- Foucault, M. (2015). *Biyopolitikanın Doğuşu (1978-1979)*. (Çev. A. Tayla). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi.
- Frenzel, E. (1998). *Stoffe der Weltliteratur: Ein Lexikon dichtungsgeschichtlicher Längsschnitte*. Stuttgart: Alfred Kröner.
- Frischmuth, B. (2016). *Die Schrift des Freundes*. Berlin: Aufbau Verlag.
- Fröhlich, K. (2003). *Barbara Frischmuth und Thomas Muster geehrt*. Amt der Steiermärkischen Landesregierung, https://www.kommunikation.steiermark.at/cms/dokumente/10031215_134775093/532ef19d/APRIL2003.pdf.
- Genette, G. (1997). *Palimpsests: Literature in the Second Degree*. University of Nebraska Press.
- Göbenli, M. (2005). *Direnmenin Estetiğine Güven: Karşılaştırmalı Edebiyat Bağlamında Peter Weiss ve Vedat Türkalı*. İstanbul: Don Kişot.
- Hall, S. (1990). *Cultural Identity and Diaspora*. (Ed. J. Rutherford). *Identity: Community, Culture, Difference*. London: Lawrence & Wishart.
- Hall, S. (1997). *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. London: SAGE.
- Herder, J. G. (1841). *Ideen zur Philosophie der Geschichte der Menschheit* (4. Auflage, 2. Band). Leipzig: Johann Friedrich Hartknoch.
- Higgins, D. (1983). *Intermedia, Horizons: The Poetics and Theory of the Intermedia*. Southern Illinois Press: United States.
- Hofmann, M. (2006). *Interkulturelle Literaturwissenschaft. Eine Einführung*. Paderborn: Wilhelm Fink.
- Horváth, A. (2005). Die andere Kultur. Geschlechterdifferenz und kulturelle Identität in Barbara Frischmuths "Die Schrift des Freundes" und Elaine Polcz' "Leányregény". *Neohelicon*, XXXII(2), 483–504, <https://doi.org/10.1007/s11059-005-0039-2>.
- Huggan, G. (2006). Derailing the „Trans“? Postcolonial Studies and the Negative Effects of Speed. (Hrsg. H. Antor). *Inter- und Transkulturelle Studien. Theoretische Grundlagen und interdisziplinäre Praxis*. Heidelberg: Universitätsverlag Winter, 55-61.
- Hutcheon, L. (2013). *A Theory of Adaptation*. Routledge.
- Hutchinson, B. (2018). *Comparative Literature: A Very Short Introduction*. New York: Oxford University Press.
- Ingalsbe, L. A. & Frischmuth, B. (1996). Ein Gespräch mit Barbara Frischmuth. *Modern Austrian Literature*, 29(1), 39–51. <http://www.jstor.org/stable/24648621>.
- Johnson, B. (2009). Writing. (Eds. D. Damrosch, N. Melas & M. Buthelezi). *The Princeton Sourcebook in Comparative Literature: From the European Enlightenment to the Global Present*. New Jersey: Princeton University Press.
- Kalsky, M. & Kellenbach, K. von (2009). Interreligious Dialogue and the Development of a Transreligious Identity. A Correspondence. *Journal of the European Society of Women in Theological Research*, 17, 41-58.
- Kaner, N. (2016). "Das ist Liebe! Über den ersten Roman der Schriftstellerin Sâmîha Ayverdi (1905-1993)". *Hoşsohbet: Erika Glassen zu Ehren*. (Eds.) B. Sagaster, K. Schweißgut, B. Kellner-Heink, C. Schöning. Würzburg: Ergon, 123-132. DOI: 10.5771/9783956506772-123

- Kayaoğlu, E. (2009). *Edebiyat Biliminde Yeni Bir Yaklaşım: Medyalararasılık*. İstanbul: Selenge.
- Kefeli, E. (2000). *Karşılaştırmalı Edebiyat İncelemeleri*. İstanbul: Kitabevi.
- Kefeli, E. (2006). Karşılaştırmalı Edebiyat: Tanım, Yöntem ve İncelemeler. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 4(8), 331-350. <https://izlik.org/JA85RK29FE>
- Keleş, A. (2016). *Franz Kafka'nın "Dava" ve "Şato" Romanlarının Film Uyarlamaları Örneğinde Edebiyat ile Film Arasında Medyalararasılık İlişkileri*. [Doktora Tezi] Sakarya Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı.
- Keupp, H., Ahbe, T., Gmür, W., Höfer, R., Mitzscherlich, B., Kraus, W. & Straus, F. (1999). *Identitätskonstruktionen. Das Patchwork der Identitäten in der Spätmoderne*. Reinbek bei Hamburg: Rowohlt.
- Kızıler Emer, F. (2012). Die Imagologie als Arbeitsbereich der Komparatistik. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(8), 1-17.
- Kızıler Emer, F. (2017). Karşılaştırmalı Edebiyat Bilimine Genel Bir Bakış. *Proceedings Book of 2nd International Scientific Researches Congress on Humanities and Social Sciences (IBAD-2017)*, 20-23 Nisan 2017.
- Kızıler Emer, F. (2019). Ein Überblick über die grenzüberschreitende Entfaltung der Komparatistik. (Ed. M. Zengin & B. Zengin). *Karşılaştırmalı Edebiyat Yazıları*. İstanbul: Kriter, 159-183.
- Kızıler Emer, F. & Erdoğan, E. İ. (2022). Feminist Eleştiri Perspektifinden Barbara Frischmuth'un "Kai und Die Liebe zu den Modellen" Adlı Romani. *Korpusgermanistik*, 1(2), 31-42.
- Kızıler Emer, F. (2023). *Sınırları Aşan Bir Bilim Olarak Komparatistik*. Eskişehir: Nisan.
- Kızıler Emer, F. & Kaplan, B. (2023). Karşılaştırmalı Edebiyat Biliminde Karşılaştırma Yöntemine Özet Bir Bakış. *Korpusgermanistik*, 2(1), 55-64.
- Kızıler Emer, F. (2024a). *Milenyumda Postmodernizm. Kavramsal Bir Tur ve İki Postmodern Metin Okuması (Patrick Süskind)*. Ankara: Akademi.
- Kızıler Emer, F. (2024b). Germanistik Öldü Mü? *Journal of Current Debates in Social Sciences (CUDES)*, 7(2), 217-226, <http://dx.doi.org/10.29228/cudes.77198>.
- Kızıler Emer, F. & Aras, İ. & Özyılmaz, P. (2024). *Dein Schatten Tanzt In Der Küche'de (B. Frischmuth) Postfeminist Perspektiften Kadının Özgürleşimi*. Ankara: Akademisyen.
- Kızıler Emer, F. (2025). *A Comparatistics Tour on The Wings of Hezârfen. Glocal Comparatistics Model and Quantum Model for Comparative Human and Social Sciences*. Ankara: Akademisyen.
- Krauss, W. (1969). Die Elemente der literarischen Werke. (Ed. W. Krauss). *Grundprobleme der Literaturwissenschaft: Zur Interpretation literarischer Werke, Mit einem Textanhang*. München: Rowohlt.
- Kretzschmar, D. (2012). Interkulturalität. (Eds. E. Zemanek & A. Nebrig). *Komparatistik*. Berlin: Akademie.
- Kristeva, J. (1978). Bachtin, Das Wort, Der Dialog und der Roman. (Ed. B. Hillebrand). *Zur Struktur des Romans*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 388-407.
- Kristeva, J. (1980). Word, Dialogue, and Novel. (Ed. L. S. Roudiez) *Desire in Language, A Semiotic Approach to Literature and Art*. New York: Columbia University Press.
- Kristeva, J. (2024). *Desire in Language A Semiotic Approach to Literature and Art*. Columbia University Press.
- Kværndrup, S. (2010). Media before Media were Invented: The Medieval Ballad and the Romanesque Church. (Ed. L. Elleström, L.). *Media Borders, Multimodality and Intermediality*. London: Palgrave Macmillan.
- Lessing, G. E. (1779). Nathan der Weise. In: Projekt Gutenberg-DE. URL: <https://www.projekt-gutenberg.org/lessing/nathan/nathan.html> (28.03. 2024)
- Literaturarchiv Salzburg (t.y.). Barbara Frischmuth, https://www.plus.ac.at/wp-content/uploads/2025/03/Frischmuth_310325.pdf
- Ljungberg, C. (2010). Intermedial Strategies in Multimedia Art. (Ed. L. Elleström). *Media Borders, Multimodality and Intermediality*. London: Palgrave Macmillan.

- Lüsebrink, H. J. (2012). *Interkulturelle Kommunikation: Interaktion, Fremdwahrnehmung, Kulturtransfer*. (3. Auflage). Stuttgart: J. B. Metzler.
- Merriam-Webster. (t.y.). <https://www.merriam-webster.com/dictionary/comparison>.
- McLuhan, M. (1994). *Understanding Media: The Extensions of Man*. MIT Press.
- McLuhan, M. & Fiore, Q. (2001). *The Medium is the Massage: An Inventory of Effects*. California: Gingko Press.
- Moebius, S. (2010). *Kultur* (2. überarbeitete Auflage). Bielefeld: Transcript.
- Mukherjee, T. (2013). Comparative Literature and Ex-centricity. (Eds. S. T. Zepetnek & T. Mukherjee). *Companion to Comparative Literature, World Literatures and Comparative Cultural Studies*. New Delhi: Foundation Books.
- Neumann, B. (2013). Hybridität und Komparatistik. (Eds. R. Zymner & A. Hölter). *Handbuch Komparatistik, Theorien, Arbeitsfelder, Wissenspraxis*. Weimar: J. B. Metzler.
- Newmark, P. (1988). *Textbook of Translation*. Oxford: Pergamon Press.
- Nünning, A. (2005). *Grundbegriffe der Kulturtheorie und Kulturwissenschaften*. Stuttgart: J. B. Metzler.
- Özbek, Y. (1989). *Barbara Frischmuth'ta Kadın-Erkek Sorunsalı*. Erzurum: Fen-Edebiyat Fakültesi.
- Öztürk, A. O. (2022). Barbara Frischmuth ve Hugo Loetscher'in Konya Gezileri. *Hayat Hakikat Edebiyat*. Çanakkale: Paradigma, 123-135.
- Öztürk, A. O. (2025). Barbara Frischmuth. *Korpusgermanistik* 4(1), 52-55, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/4755905>.
- Öztürk, A. O. & Yediparmak, M. (2025). Çocuk Edebiyatı Yazarı Olarak Barbara Frischmuth. *European Conferences 7th International Conference On Social Sciences March 1 - 3, 2025 – Rome*, 312-329.
- Paech, J. (2011). The Intermediality of Film. *Acta Universitatis Sapientiae, Film and Media Studies*, 4, 7–21, <https://acta.sapientia.ro/content/docs/the-intermediality-of-film-.pdf>.
- Penas Ibáñez, B. & López Sáenz, M. C. (Eds.) (2006). *Interculturalism: Between Identity and Diversity*. Bern: Peter Lang.
- Pethő, A. (2010). Media in the Cinematic Imagination: Ekphrasis and the Poetics of the In-Between in Jean-Luc Godard's Cinema. (Ed. L. Elleström). *Media Borders, Multimodality and Intermediality*. London: Palgrave Macmillan, 211–222.
- Posnett, H. M. (2009). The Comparative Method and Literature. (Eds. D. Damrosch, N. Melas, & M. Buthelezi). *The Princeton Sourcebook in Comparative Literature: From the European Enlightenment to the Global Present*. Princeton University Press.
- Rajewsky, I. O. (2002). *Intermedialität: Zur Systematik und Geschichte eines literaturwissenschaftlichen Begriffs*. Tübingen/Basel: A. Francke.
- Rajewsky, I. O. (2005). Intermediality, Intertextuality, and Remediation: A Literary Perspective on Intermediality. *Intermedialités / Intermediality*, 6, 43–64, <https://doi.org/10.7202/1005505ar>.
- Rajewsky, I. O. (2010). Border Talks: The Problematic Status of Media Borders in the Current Debate about Intermediality. (Ed. L. Elleström). *Media Borders, Multimodality and Intermediality*. London: Palgrave Macmillan, 51-68.
- Remak, H. H. (1971). Comparative Literature: Its Definition and Function (Eds. N. P. Stallknecht & H. Frenz). *Comparative Literature: Method & Perspective*. Carbondale: Southern Illinois University Press, 3-38.
- Rothschild, T. (2025). Zum Tod von Barbara Frischmuth (1941-2025). *Kultura-Extra*, https://www.kultura-extra.de/literatur/spezial/InMemoriam_BarbaraFrischmuth.php.
- Said, E. W. (1978). *Orientalism*. New York: Vintage Books.
- Said, E. W. (1994). *Culture and Imperialism*. New York: Vintage Books.
- Said, E. W. (1998). *Oryantalizm (Doğubilim)*. *Sömürgeciliğin Keşif Kolu* (Çev. N. Uzel). İstanbul: İrfan.

- Said, E. W. (1999). *Şarkiyatçılık: Batı'nın Şark Anlayışları* (Çev. B. Yıldırım). İstanbul: Metis.
- Sakallı, C. (1998). Karşılaştırmalı Yazınbilim Kuramları ve Yöntem Sorunu. (Ed. A. O. Öztürk). *Karşılaştırmalı Edebiyat Araştırmaları*. Konya: Selçuk Üniversitesi Vakfı Yayınları, 17-44.
- Sakallı, C. (2014). *Karşılaştırmalı Yazınbilim ve Yazınlararasılık/Sanatlararasılık Üzerine*. Ankara: Seçkin.
- Schemeth, M. (2025). Zum Tod von Barbara Frischmuth: Trauer um die „große literarische Stimme der Steiermark“. *Das Land Steiermark*, <https://www.news.steiermark.at/cms/beitrag/12979356/29771102/>.
- Schmeling, M. (1981). Einleitung: Allgemeine und Vergleichende Literaturwissenschaft. (Hrsg. M. Schmeling). *Vergleichende Literaturwissenschaft: Theorie und Praxis*. (Band 16). Wiesbaden: Akademische Verlagsgesellschaft Athenaion, 1-24.
- Spivak, G. C. (1988). *Can the Subaltern Speak?* (Eds. C. Nelson, & L. Grossberg). *Marxism and the Interpretation of Culture*. Urbana/Chicago: University of Illinois Press.
- Spivak, G. C. (2020). *Madun konuşabilir mi?* (Çev. E. Koyuncu). Ankara: Dipnot.
- Spivak, G. C. (2022). Komparatistik Üzerine. (Çev. İ. Aras; Ed. F. Kıziler Emer & İ. Aras). *Edebiyat ve Öteki(lik)*. Eskişehir: Nisan, 170-174.
- Strutz, J. (2013). Regionalität und Komparatistik. (Eds. R. Zymner & A. Hölter). *Handbuch Komparatistik, Theorien, Arbeitsfelder, Wissenspraxis*. Weimar: J. B. Metzler.
- Van Tieghem, P. (2017). *Mukayeseli Edebiyat. La Littérature Comparée [1931]*. (Çev. Y. Ş. Kılıçel; Ed. E. Yavuz). İstanbul: Büyüyen Ay.
- Toegel, E. (2009). Der Blick über den Kulturzaun: Perspectives on Multiculturalism in the Novels of Barbara Frischmuth. *Seminar: A Journal of Germanic Studies*, 45(2), 125-137, <https://doi.org/10.3138/seminar.45.2.125>.
- Tomiche, A. (2013). Comparative Literature in French. (Eds. S. T. Zepetnek & T. Mukherjee). *Companion to Comparative Literature, World Literatures, and Comparative Cultural Studies*. New Delhi: Foundation Books.
- Tylor, E. B. ([1871] 1903). *Primitive Culture. Researches into the development of mythology, philosophy, religion, language, art and custom*, 4th ed., London: Murray. Akt. Moebius, S. (2010). *Kultur* (2. überarbeitete Auflage). Bielefeld: Transcript.
- Türk Dil Kurumu. (2026) <https://sozluk.gov.tr>.
- Ulağı, S. (2006). *İmgebilim - Öteki'nin Bilimine Giriş*. Ankara: Sinemis.
- Ünal, A. (2015). Barbara Frischmuth'un "Pembe ve Avrupalılar" Adlı Eserinde Farklı Kültürel Unsurlar ve Ailevi Problemler. (Ed. A. Sarı, C. Akyıldız Ercan, F. Ö. Dağabakan, D. Balkaya, Z. Şahin Yılmaz & N. Saka). *Festschrift für Prof. Dr. Yılmaz Özbek zum 67. Geburtstag*. Konya: Çizgi, s. 37-48.
- Vansant, J. (2000). Review of Die Schrift des Freundes, by B. Frischmuth. *World Literature Today*, 74(1), 138–139, <https://www.jstor.org/stable/40155372?origin=crossref>.
- Villanueva, D. (2011). Possibilities and Limits of Comparative Literature Today. *Comparative Literature and Culture*, 13(5), <https://doi.org/10.7771/1481-4374.1915>.
- Vlasta, S. (2013). *Gender und Komparatistik*. (Eds. R. Zymner & A. Hölter). *Handbuch Komparatistik, Theorien, Arbeitsfelder, Wissenspraxis*. Weimar: J. B. Metzler.
- Wellek, R. & Warren, A. (1962). *Theory of Literature*. New York: Harvest Book.
- Wellek, R. (2009). *The Crisis of Comparative Literature*. (Eds. D. Damrosch, N. Melas & M. Buthelezi). *The Princeton Sourcebook in Comparative Literature: From the European Enlightenment to the Global Present*. New Jersey: Princeton University Press.
- Welsch, W. (1999). Transculturality – The Puzzling Form of Cultures Today. (Eds. M. Featherstone & S. Lash). *Spaces of Culture: City, Nation, World*. London: Sage, 194–213.
- Williams, R. (1960). *Culture & Society 1780-1950*. New York: Anchor Books.
- Williams, R. (1977). *Marxism and Literature*. New York: Oxford University Press.
- Wolf, W. (1999). *The Musicalization of Fiction: A Study in the Theory and History of Intermediality*. Amsterdam/Atlanta: Rodopi.

- Wolf, W. (2013). (Inter)mediality and the Study of Literature. (Eds. S. T. Zepetnek & T. Mukherjee). *Companion to Comparative Literature, World Literatures, and Comparative Cultural Studies*. New Delhi: Foundation Books.
- Zemanek, E. & Nebrig, A. (2012). *Komparatistik*. Berlin: Akademie.